

Od dětství mám ráda lidské příběhy, historky a vyprávění. Nejen z tohoto důvodu jsem vystudovala obor, který sice směšně zní, ale mě moc baví, je jím Orální historie. Tento obor se ve zkratce zabývá „obrazem minulosti popsáním slovy“. Rozhodla jsem se, že bych orálně historické – životní příběhy lidí sbírala i v Suchdole, kde od mála žiji. Do rozhovorů jsem se snažila co nejméně zasahovat, aby vynikla autenticita příběhu a čtenář měl více pocit, že k němu pamětník sám promlouvá. V Suchdole se určitě každý z nás setkává s lidmi, o kterých často ani netuší, co všechno prožili. V Suchdolských listech si budete moci přečíst vyprávění některých z nich... Adéla Skálová

Ten čoud ze Suchdola byl vidět až do Dejvic, vzpomíná mj. na požár suchdolské školy Marie Vovsová

Za paní Marií Magdalenou Vovsovou, roz. Kejvalovou jsem přišla na návštěvu v jedno červencové odpoledne. Bylo teplo a ona ležela v posteli v místnosti s otevřenými okny do zahrady. Říkala, že nedávno spadla a zlomila si ruku, od té doby jakoby ztrácela sílu. V útulném domečku se sochami a dalšími výtvarnými díly její dcery, výtvarnice Magdaleny Vovsové, vládla příjemná atmosféra. Povídky jsme si a ke konci rozhovoru nám její dcera zahrála několik písniček na tahací harmoniku. U domu Magdalena nechala postavit výstavní síň, kde jsou v současné době k vidění fotky a obrazy ze života její maminky.

Paní Marie Magdalena Vovsová je jednou z nejstarších pamětnic v Suchdole. Učit na zdejší škole začala s přestávkami po druhé světové válce. Jako správná paní učitelka mě během rozhovoru oceňovala známkami, naštěstí to byly samé jedničky s hvězdičkou.

Paní Vovsová, odkud pocházíte?

Narodila jsem se roku 1920, v Praze - Libni, tam co je plynojem. V té době tam byly jenom louky a pole. Maminka pocházela ze Sedlčan, z kraje Českého Meránu, byla venkovanka. Tatínek byl sirotek, jeho rodiče jsem vůbec neznala. Na vojně byl dragoun, jezdil na koni, takže pak šel k policii za svobodné republiky. Měl koně Césara.

V Libni jsem chodila do dívčí školy i do měšťanky. Učení bylo vcelku dobré. Nikdy jsem třeba nebrečela, že se musím učit. Byla jsem ale taky trochu potrhlá, líbily se mi třeba cirkusy, byla bych šla k cirkusu klidně.

Potom mi ale brzo rodiče zemřeli. Tatínek zemřel, když mi bylo čtrnáct let a maminka rok po něm. Tak jsem šla k sestře, byla o třináct let starší. Byla švadlena, hrozně hodná, pečlivá, starostlivá, dobrá kuchařka a hospodyně. Byla jsem u nich a ještě jsem studovala.

A vy jste potom studovala školu, abyste mohla být učitelka?

V devatenácti letech jsem dokončila učitelák (učitelský ústav). A pak jsem šla nejdříve učit jako hospitantka. To znamená, že mi nic neplatili, jen jsem se chodila dívat, jak probíhá vyučování. Pak jsem dostala místo a učila jsem náboženství. Já jsem toho moc neměla, jen sirotčí důchod a musela jsem mé sestře něco přispět.

Potom jsem za protektorátu začala učit němečinu. To jsem dojížděla na Vepřek, za Kralupy, na Velvarsko. Tam byla malá školička a byli tam hodní lidé i hodný řídící školy, tak to bylo dobré. Tam jsem učila nižší stupeň a to mi pak zůstalo.

Kde jste se naučila německy?

Němečinu jsem se naučila tak, že mě rodiče poslali o prázdninách na měsíc do Liberce do německé rodiny, kde neznali slovo česky. Oni tam ale měli syna, zrovna ve vývinu, a ten si pořád ze mě dělal legraci. Ještě s kamarádem mě nechal třeba dvě hodiny zavřenou v altánu. Takže jsem si opravdu zkusila. Nebo jsme šli třeba na koupaliště a přišla hrozná bouřka a kluci měli klíčky od šatny, kde jsem měla šaty, tak jsem musela jít domů jen v plavkách a koupací pláštěnce. Ta rodina měla taxi službu, a tak je

naštěstí lidi ve městě znali a ukázali mi cestu k nim domů. Musela jsem se s nimi domluvit německy. Takže všechno má něco do sebe. Příští rok už jsem se jela učit němčinu k řeholním sestřím, které už nade mnou měly dozor a jednaly se mnou lépe. Tam už to bylo formou učení cizího jazyka, psala jsem si slovíčka a tak.

A vraťme se ještě k Protektorátu...

To nebyla dobrá doba. Bála jsem se třeba chodit večer po ulici, protože to bylo nebezpečné. Vojáci se chtěli pobavit, jen tak pro zábavu. Vzpomínám také na nálety, to bylo nepříjemné. Tlakové vlny klidně vyhodily i kryt nebo shodily půl baráku. My jsme bydleli ve Vysočanech, u Českomoravské továrny, tam bylo dost náletů. Stávalo se, že byl poplach a člověk musel do krytu. Sestra měla dva chlapce, tak s nimi jsme vždycy šli do krytu. Tam jsme byli třeba dvě hodiny a vylezli jsme úplně černí od uhelného prachu. Jednou, byla zrovna neděle a měli jsme obědvat, a najednou začaly houkat sirény, že je nálet... Tak honem do sklepa. Když jsme se potom vrátili do bytu, tak tam byla rozbitá okna, probouraná zeď do sousedního bytu... Poškozený celý byt!

Pak nám dali jako náhradu jiný byt, protože v tom starém už nešlo bydlet. Dostali jsme byt na krásném místě, na Újezdě. Švagr pracoval v liže proti tuberkulóze, takže mu vyšli vstříc.

A kde jste dále učila?

Z toho bytu na Újezdě jsem začala jezdit do Suchdola. Nejdříve jsem

chvíli učila v Lysolajích. Potom jsem ale šla ke školnímu inspektorovi a řekla jsem, že bych chtěla učit někde, kde bych to měla ráda. A on říkal: No je tady v Suchdole Masarykova škola. To ale není jen tak, tam jsou velké nároky. Já jsem řekla, že bych to ale zkusila. Byla to Masarykova pokusná škola. Jezdili sem učitelé z Ameriky. Náš ředitel tam také jel. Když sem američtí učitelé přijeli, tak všechno muselo být na tabuli perfektně vyznačené, obrázky, co nejvíce pomůček, aby oni poznali, jak se pracuje tady. Hnalo nás to, abychom udělali něco dobrého a aby to bylo vidět a aby je to zajímalo.

A kde jste se potkali s Vaším manželem?

Můj manžel pracoval v italské vinárně na Národní třídě jako zástupce vedoucího. Seznámili jsme se v té kavárně. Byl ke mně pozorný, donesl mi dobré víno a jídlo. Potom říkal, že to je pozornost, že to nemusím platit. Takhle se začala rozvíjet ta sympatie. Svatbu jsme měli u Pražského Jezulátka. To jsem byla nadšená. Vdávala jsem se v roce 1949. To mi bylo 29 let.

Povězte něco o Vašem manželovi...

Uměl italsky, taky francouzsky, protože jeho tatínek pracoval v pivovarnictví a byli ve Francii nějakou dobu. Tam jeho tatínek založil pivovar. Manžel byl velmi zručný a nadaný, maloval obraz, který mám tady

v pokoji, hrál na housle. Měl umělecké sklony. Jeho tatínek chtěl, aby šel na vojenskou hudební školu, ale řekl mu, že je to třeba platit, tak mu otec řekl, ať se vyučí. Vyučil se jako číšník-kuchař. Jeho tatínek byl včelař, napsal krásnou knížku z legií, z vojny z Ruska. Manžel byl pak zaměstnán ve školství

Já jsem měla pianino Brože, které mi maminka koupila, když tatínek zemřel. Stálo jedenáct tisíc, což byly velké peníze. Jednou jsem přišla domů a říkám manželovi: „Co to je tam venku za auto?“ A on odpověděl: „Piano nás nikam nedovezlo, tak jsem za něj koupil tuhleto aerovku.“ To bylo auto s plátěnou střechou! On měl prostě rád překvapení! A když jsme jeli do Chorvatska, tak nás filmovali, jaké máme nevídané auto. Všude byly shluky lidí a divili se, co to máme za vůz.

Kdy se Vám narodila dcera?

Magda se narodila roku 1954. Tak jsem potom jezdila s kočárkem. Pak zemřel tatínek manžela, ale na Magdu se podívat byl. Jeli jsme za babičkou a bydleli u ní. Jezdili jsme po hrázích rybníků, zbarvený podzim. Moc hezké obrazy to byly. Bylo hodně hub... Když se Magda narodila, tak bylo možné mít jen jeden rok mateřské dovolené. Bylo mi řečeno, že bych měla nastoupit, abych vůbec ještě místo v Praze dostala. Magdu pak hlídala babička. Magda nechtěla do školky. Ona se totiž bála doktorů a ve školce viděla paní hospodářku, která měla bílý plášť, tak tam nechtěla, tak šla až v pěti letech. Magda mi pak říkala: „Ty jsi mě tam stejně dávala, abych se učila ty básničky o Leninovi!“ (smích) Chodila do školky v Suchdole, pak s babičkou chodila do háječka, tady do lesa.

A kdy jste tedy začala v Suchdole učit...?

V Suchdole jsem začala učit po válce, ale s přestávkami. Učila jsem také ve škole na Uhelném trhu a pod Pražským hradem, na Úvoze, nad nemocnicí pod Petřínem. To bylo krásné místo. V suchdolské škole jsem pak začala pravidelně učit roku 1961. Dobře si pamatuji, jak hořela v Suchdole škola! To jsem byla na brigádě ve škole v Dejvicích, na

náměstí Interbrigády. Pamatuji si, že jsme šli s dětmi z procházky a viděli jsme ten čoud ze Suchdola! Bylo to vidět až do Dejvic! Tady nahoře byl zmatek. Já jsem tam pak vypomáhala s paní učitelkou Matějkovou. A to byla situace! Škola byla malá a žáků bylo hodně. Učilo se na Národním výboru. To přecházení bylo složitě.

Ta budova staré školy je ale opravdu krásná, velmi dobře stavěná. Můj manžel ji nakreslil, pak z toho udělal krásnou perokresbu.

Do kolika let jste učila?

Ve službě jsem byla až do 70 let! Já jsem vždycky učila první stupeň: první až pátou třídu.

V jakém roce zemřel Váš manžel?

V roce 1988.

Tak to se nedožil Sametové revoluce...

To byla ta správná revoluce, od Havla! Na Sametovou revoluci, to mě zrovna bolel zub! Magda vzala večer autíčko a vezla mě k zubaři. Mám tedy historický zážitek (smích). Byl to takový zvláštní nádech v Praze. Už jsme mysleli, že nic nedokážeme a ono se to podařilo! A zpívala Marta Kubišová, bezvadná zpěvačka. Tak jsme kolem těch míst projížděli... Díky Magdě jsem viděla tu Prahu zrovna v takovém bodu, kdy se to takhle zlámalo! A Havel ten to měl v sobě! On rozuměl lidem, i když měl svoje hříchy, tak ho každý bral, že je světový politik. A on byl světový politik! Koupila jsem si jeho fotografii a měla jsem ho v rámečku. Byl světová jednička a lidu nevadily jeho krátké kalhoty!

Můžete mi na závěr říct nějakou milou nebo veselou historku z Vašeho života?

Jezdili jsme na dovolenou na Lipno, manžel chytil ryby a taky je udil. Udělal si takový sporáček. Já jsem si vzala velikou pneumatiku, sedla jsem si do ní a plula jsem ke druhému břehu. Lipno je dost široké, kdyby tam jela nějaká větší loď, tak mě smete jako cukrátko. Vystoupila jsem na druhém břehu a zamávala na tátu. A táta hrozil a když jsem přišla, tak mě vyhuboval: „Co myslíš, že se ti něco nemůže nic stát v takové hloubce?“ Tak tomu se dneska zasměji...